

Felis species, in Scandinavia habitantes,

illustratae

Carolo Petro Thunberg.

Felis familia, sine dubio, ad illa ferarum Genera referri debet, quorum species numerosae non sine magna difficultate cognoscuntur, et certis characteribus determinantur. Pauciores species occurrunt unicolores; pleraeque notantur maculis atris, vel rotundis, vel oblongis, vel angulatis, vel ocellaribus, vel pupillatis, varie in variis corporis partibus sparsis. Adhuc pauciores sunt illae species, quae fasciis transversis exornantur. Cumque haec hujus generis diversorum colorum insignia ornamenta, quae pelles eorum pulcherrimas simul et pretiosas reddunt, quaeque specierum diversitates optime indicare deberent, pro diversa aetate, sexus differentia et aliis circumstantiis mirifice multum variant; non mirum, si characteres specierum, quos varii Auctores condiderunt, saepe vacillaverint, quodque cognitio specifica non raro fuerit incerta et dubia. Necesse itaque erit, ut omnes, quousque fieri potest, conclamentur notae characteristicae, quae unquam sese offerunt, pro determinanda singula specie vera amplissimi hujus generis.

Unicolores sunt: Leo, concolor, discolor, caracal.

Fasciatae: Tigris, americana, catus et chaus.

Maculatae inveniuntur pleraeque: pardus, pardalis, Leopardus, tigrinus, onca, uncia, chinensis, capensis, mexicanus, auritus, rufus, manul, jubatus, Lynx, borealis, vulpinus et Serval.

Brevicaudatae: Serval, caracal, rufus, borealis, vulpinus et Lynx.

Longicaudatae: Leo, Tigris, Leopardus, pardalis, pardus, uncia, onca, tigrinus, jubatus, discolor, concolor, capensis, catus, chaus et manul.

Auriculis barbatis notatae: Lynx, borealis, vulpinus, rufus, chaus, — caracal et Serval.

Cauda, quae si dicitur longa, pedes longitudine adaequat, interdum longior, et quandoque longitudinem totius corporis superat.

In Leone cauda floccosa est, in plerisque cylindrica. In quibusdam cauda unicolor conspicitur; in multis annulis discoloribus vel maculis adornata.

Colores ad species determinandas multum conferre valent, — nec notae ab illis desumptae omnino neglige debent. Sunt hi in variis speciebus, nigri, albidi, cinerei, rufescentes.

Lynx, suethice *Lo*, est secundum Linnaeum, in Fauna suecica, species Felis, quae inhabitat Scandinaviam omnem locis silvestribus, ut Uplandiam, Norrlandiam, Vermelandiam, Norvegiam. Simul inhabitare dicitur Americam borealem, Japoniam, Galliam et alias Europae partes. Nonnulli Auctores Lynces considerant ut proprium Genus, distinctum a ceteris Felis speciebus penicillo auricularum terminali, et cauda breviori, femoribus vix longiori.

In Sueciae variis provinciis occurrunt tres distinctae varietates, vel si mavis, tres species, quarum singula proprio quodam nomine ab incolis et Venatoribus indicatur, licet quaedam earum adeo sint rarae, ut pauci sint, quibus illa contigit felicitas, eas vivas videndi.

1. Varg-Lo (Lynx Lupus) vocantur illa individua, quae majora sunt, *Lupum* vulgarem fere magnitudine aequantia, colore semper ferrugineo cum maculis nigris, sparsis semper fere in pedibus, non nunquam etiam in dorso et lateribus. Occurrit hic Lynx, et occiditur in plurium provinciarum sylvis, magis quam reliqui communis et melius notus, ac valde noxius tam ovibus, quam Damis et, aliis animalibus. Femina magis noxia censetur, et maculis frequentioribus in corpore a mare dignoscitur. Colorem corporis rufescentem semper inveni constantem in omnibus illis individuis, quae examinare mihi contigit, etiam in junioribus et nuper natis.

2. Katt-Lo (Lynx Catus) paulo minor raro obvenit in sylvis, ac rarius a Venatoribus occiditur. Color universalis hujus est albidus, vel saltem sordide albus pelle ubique notata maculis simplicibus, et in dorso lineolis oblongis, exiguis, nigris. Ex hocce Katt-Lo tria specimina in Museo Upsaliensi conservantur, parum variantia. Raro plerumque occurrit in Museis et adeo incognitus fuit ipsi Linnaeo, ut in Fauna Suecica scripserit: *nescio quo fato a me nunquam visus*. Descriptionem et Iconem ejus Ego dedi in Actis Reg. Acad. Scientiarum Stockholmensis, Anno 1815. Specimen illud ornat quoque Museum Academiae Upsaliensis. Postea contigit mihi videre aliud specimen vivum et adultum, colore albidum et maculis rotundatis sparsis, frequentibus, nigris ornatum, adeoque priori omnino simile. Deinde adhuc aliam pellem emendi occasio sese mihi obtulit, forsan e juniore Animali, ideoque paulo minorem et macularum forma non nihil variantem.

3. Räf-Lo (Lynx vulpes) prioribus multo rarior est, qui Venatoribus et Naturae Curiosis in terris borealibus vix nisi nomine notus videtur: qui forsan in nullo Museo conservatus conspicitur: quique in Faunis Suecicis ne quidem nomine vel commemoratur vel describitur; sic ut verosimile sit, ut ipsum nomen Linnaeo, magno naturae scrutatori, fuerit ignotum, aequae ac plurimis aliis Zoologis praeter Celeberrimum Episcopum Pontoppidam, de Historia Naturali meritissimum, qui illum *Räf-Goupe* appellat. Venatoribus Sueciae publicis nomen quidem *Räf-Lo* notum est; ego vero ne unicum inveni, qui animalculum ipsum viderit vel occiderit, vel historiam ejus naturalem mecum communicare potuerit, donec tandem mihi felici casu contigerit pellem, absque tamen cranio, rarissimi hujus Lyncis acquirere. Pellis farcta, lacte rufa, in multis differt a prioribus, licet, in multis conveniat, ut omnes reliquae Felis species, quae in mundi nostri diversis regionibus habitant.

Sunt, qui sibi persuadent, hasce Lynces non esse nisi tantum Varietates, nec verae distinctae species. Etiam haec fuit mea olim sententia. Non paucae tamen sunt difficultates, quae sententiam hanc oppugnant. Sunt ideo alii, iique non pauci, etiam inter Venatores, qui contendunt, quod diversae sint potius species. Ulterior Experientia et iteratae Observationes veritatem tandem indagare, possunt. Quod ad memet attinet, negare non possum, quod et multae et magnae mihi sint illae rationes, quae potius specificam differentiam, quam Varietates confirmant. Magnitudo inaequalis, color, externa corporis facies, et raritas quorundam prae aliis speciem potius, quam Varietatem extra dubium ponere videntur, et characteres sufficientes pro singula rite determinanda specie nobis subministrare. Praeterea singularis et magni utique momenti illa sine dubio est circumstantia, quod, dum *Felis Lynx* ab omnibus fere notus sit, et quotannis occidatur, et in America, et in Europa, nullibi reliquae varietates, *borealis* scilicet et *vulpinus*, ne quidem nomine extra Scandinaviam notae sint, vel rite descriptae. Vero itaque simile erit, quod Scandinavia sola horum patria salutari debeat. Dum itaque consideremus, quod *Leopardus*, *pardalis* et *pardus* in Africae desertis adeo similes sint, ut non sine summa difficultate distinguantur, licet ab omnibus Zoologis pro diversis speciebus semper habitae fuerint; conclusio eadem de hisce etiam valere potest. Hae considerationes alios exhortare debent, ad ultiores instituendas Observationes, et ad ulterius illustrandum, quod adhuc obscurum, nec satis certum est.

Characteres *essentiales* sequentes formari possunt:

Felis Lupulinus: ferrugineis maculis sparsis nigris; cauda brevi; auriculis barbatis.

borealis: albidus maculis lineolisque nigris; cauda brevi; auriculis barbatis.

vulpinus: rufus maculis rarioribus nigris; cauda brevi; auriculis barbatis.

Descriptions specierum.

1. *Felis Lupulinus.*

Incolis: in Scandinavia ubique *Lo* et *Varglo*.

Felis Lynx. Linne Syst. Nat. 1. edit. Gmel. p. 83 etc.

Habitat in plerisque Scandinaviae borealibus provinciis vulgaris, ubique bene etiam rusticis notus; versatur frequentior in illis regionibus, quae sylvis densioribus obtectae sunt.

Magnitudine adaequat Canem majorem et fere Lupum, licet non adeo sit crassus; Arbores velocissime adscendit, ad quas a canibus venatus refugium suum quaerit et a Venatore facile sclopeto occiditur.

Pellem hujus unicam vidi, ex Angermannia provincia Sueciae, Lapponiae proxima, pulcherrimam maculis elegantissimis ocellaribus — ornatam, sed mutilatam et pro Museo incompletam.

In genere rufescit supra, subtus albidus, corpore interdum maculoso, interdum non, pedibus tamen semper maculis sparsis, rotundatis, nigris notatis.

Varietates imprimis duae obveniunt, verosimiliter secundum differentiam sexus.

♂. α. longitudine et magnitudine Canem Lupum fere adaequat, — licet corporis circumferentia paulo minor sit.

Color universalis supra ferrugineus, subtus albidior est; — *dorsum* magis saturate coloratum, fere brunneum invenitur. *Gula*, pectus, abdomen et pedes latere interno alba.

Circulus ocularis niveus, interruptus supra.

Nasus ater, uti et *cauda* apice atra.

Supra oculos arcus tenuius, brunneus.

Auriculae ovatae, obtusiusculae, barbatae, erectae.

Dentes canini validi, longi, acuti; incisores 6, aequales, molares acuti.

Cauda cylindrica, obtusa, longitudine femorum, barbata.

Pedes robusti, omnes exteriori latere maculosi maculis obsoletis; de cetero nullae in corpore maculae evidentes.

Unguis altior in latere interiori pedum anticorum reliquis duplo major est, validior et curvatus.

Longitudo corporis a naso ad basin caudae 40 pollic.

Cauda 8 pollic.

Caput 7 pollic.

Auriculae 3 poll.

Penicillus ater, erectus, 1 pollicis longitudine.

Pedes subaequales, 16 pollic.

Altitudo corporis ad dorsum 18 pollic.

♀. β. *Corpus* magnitudine Canis majoris, vel ovis. Vulpem superat. Totum supra ferrugineum maculis et, lineis nigris, sparsis, frequentibus; subtus album excepto pectore magis sordido et maculato maculis parvis atris.

In *Capite* supra, collo et imprimis in dorso postice lineae abruptae, nigrae.

In *lateribus* et pedum exteriori latere maculae aggregatae, rotundae, angulatae, nigrae. Latus interior pedum album, seu pallidius ferrugineum et parum maculatum.

Annulus oculorum niveus.

Labiorum margines et nasus atris.

In *Maxilla* inferiori utrinque macula nivea, nigro marginata.

Vibrissae inaequales, niveae, capite duplo breviores.

Auriculae ovatae, acutiusculae, albiae, extus margine et macula baseos atra, barbatae penicillo atro, pollicari, erecto.

Cauda femoribus brevior, obtusa, ferruginea, nigro-maculata apice atro.

Abdomen immaculatum.

Unguis in latere interiori pedum anticorum superior validus et arcuatus.

Mensura a naso ad basin caudae 40 poll.

Altitudo antice 21 poll. postice 23 poll.

Pedes omnes circiter 15 poll.

Caput poll. 6. Collum circiter 6 poll.

Cauda ultra 6 poll.

Auriculae fere 3 poll.

Figurae annexae, cum multum differant a figura Buffonii, cumque mihi non contigerit videre Lynceum Auctorum, qui Europam meridionalem et Americam inhabitat, dubius adhuc haeréo, annon mea specimina Lynceis, quae etiam in Fauna Suecica a Linneo commemorantur, revera sint species diversae et vere distinctae. Optarem igitur ut possem pellem completam Lynceis Europae meridionalis mihi acquirere pro pelle completa Lynceis Scandinaviae, cujus forsam specimina adhuc in Museis plerisque desiderantur.

2. *Felis borealis*.

Incolis: Katt-Lo.

Felis borealis, Thunb. Act. Stockholm. 1815.

Felis Linn. Linnè Syst. Nat. Edit. Gmelin l. p. 83. β .

Felis borealis, ut non nihil varians ab illa varietate, cujus in Actis Holmensesibus descriptio et figura data fuit, meretur omnino, ut describatur, ut perfectior evadat hujus animalis historia Naturalis, quae huc usque valde fuit obscura, nec adhuc omnibus partibus absoluta dici potest.

Color universalis totius corporis albidus, vel sordide albus, tamen in pectore, ventre, posteriori latere pedum anteriorum, et latere interiori pedum posteriorum magis lacte albus, atque sub gula adhuc albidior.

Mentum et collum fere omnino immaculata.

Labii inferioris et superioris margines nigri secundum totam rictus longitudinem, sic ut arcus magnus, pollicis fere latitudine circum maxillas clausas inde formetur.

Ocularis arcus albus, interruptus, heic ut in ceteris similis occurrit.

In colli latere externo, paulo supra humerum, macula conspicitur atra, pollicis magnitudine.

Caput supra cinereum maculis plurimis, parvis striisque approximatis, tenuibus, nigris.

Sub *oculo* lateraliter inveniuntur macula oblonga nigra, et paulo inferius versus collum striae aliquot nigrae.

Dorsum totum supra, pariter ac caput cinerascit striis multis fuscis, quae posterius prope caudam elongatae et exstantiores sunt, quarum nonnullae rectiores, nonnullae obliquae.

Latera magis albescent, quam dorsum, cum pluribus striis et maculis interdum adeo confluentibus, ut circulos magis vel minus oblongos forment.

Pedes tam anteriores, quam posteriores approximatis et exstantibus, majoribus pariter ac minoribus maculis nigris ornati sunt, — nimirum anteriores latere antico et externo, posteriores extus usque ad digitos.

Cauda teres est et obtusa, apice ad dimidiam longitudinem atra, et deinde maculis sparsis, simplicibus nigris ornata.

Auriculae rotundatae, vel parum acuminatae cum penicillo parvo, acuto, nigro; postico latere albae maculis nigris; antice pilis albis tectae.

Caput circiter 6 pollices, suborbiculatum.

Corpus a Naso ad caudae basin 27 poll. et

Cauda 6 poll.

Altitudo ad dorsum 19 poll.

Pedes anteriores 12 poll. posteriores circiter 2 poll. longiores.

Auriculae erectae, vix 2 poll. longae.

Unguis in pedibus anticis, in latere interiori ordinarius in Lynce boreali videtur paulo inferius insertus, quam in reliquis.

Lynceis borealis corpus, comparatum cum Lynce *Vulpino* videtur crassior et brevior; et nasus etiam magis obtusus.

3. *Felis Vulpinus*.

Incolis Sueciae dicitur *Räf-Lo*. Norvegiae *Räf-Goupe*.

Specimen, quod heic describitur, occisum fuit in Uplandia, prope Upsaliam et ornat museum Academiae.

Magnitudine et colore adeo similis est *Cani Vulpi*, ut in aliqua distantia impossibile erit haec duo, alias tam diversa Animalia distinguere et dignoscere. Haec similitudo sine omni dubio ratio nominis indigenarum fuit.

E prioribus hic rarissimus est, raro visus, rarius adhuc occisus vel captus.

Color rufus, fere sanguineus dicendus, communis est omni superiori et exteriori corporis parte, scilicet in capite, dorso, lateribus, cauda, femoribus et pedibus.

In *Capite* supra color tamen saturatior, in obscurum abiens.

In *Dorso* supra color magis saturatus, subbrunneus, evadens deinde descendens per latera magis rubicundus.

Color pallidior, fere albus ornat partem posteriorem maxillae superioris et colli, pectus, abdomen, caudam et interiora latera femorum, pedumque. Hic color albidus sub mento et collo, aequae annulus circum oculos et aures longe albidior conspicitur, quam in ulla alia corporis parte.

Auriculae erectae, oblongae, obtusae, apice terminatae penicillo erecto, acuto, nigro, pollicis longitudine; extus tectae pilis brevibus, nigris et in medio notatae macula subangulari, alba; intus tectae rarioribus et longioribus, albis pilis; in fundo subnudae.

Oculi circulo albo cinguntur interrupto.

Maxilla superior prope nasum utrinque ornatur triplici serie macularum rotundarum nigrarum et pone illas arcu parvo nigro.

A superiori angulo oculi exeunt undatim tenuis stria nigra ad collum, et infra hanc duae aliae etiam ad collum latiores, nec non sub his ad latus maxillae aliquot striae tenuiores nigrae. E parte oculi anteriori ad nares procedit similis stria, tenuis et nigra, extensa intra circulum album supra oculum.

Capitis superior pars, quae magis obscure rufa, quam dorsum, etiam ornata videtur aliquot, parvis et obsoletis, nigris striis.

Dorsum totum imprimis et latera exstanter notantur striis fuscis, longioribus et brevioribus, quae minime macularum formam habent, sed sparsae sunt et lanceolatae. Supra in dorso striae sunt obscuriores et longitudinales; in lateribus oblique decurrunt et sensim obsoletae evanescent.

In *femoribus* et *pedibus*, latere nempe externo, maculae nigrae, rotundatae evidetiores occurrunt, in pedibus anticis usque ad digitos, in posticis tantum ad talum.

Cauda cylindrica, obtusa apice penicillata penicillo nigro, pollicis longitudine.

Unguis in pedibus anticis et latere interiori altius conspicitur fixus, curvatus versus abdomen. In latere interiori pedum anticorum etiam inveniuntur aliquot maculae nigrae, lunares. Anteriores pedes praeterea albidiores sunt, quam posteriores.

Longitudo totius corporis, a naso ad basin caudae 36 pollic.

Altitudo ad dorsum 20 poll.

Pedes, qui videntur omnes aequales, 15 poll.

Cauda circiter 6 poll.

Auriculae 3 poll. praeter penicillum.